

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016255498

Дата перевірки:
16.05.2024 08:20:27 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
16.05.2024 08:47:39 EEST

ID користувача:
100011299

Назва документа: **Лукаєнко_Перевірка**

Кількість сторінок: 49 Кількість слів: 9886 Кількість символів: 84746 Розмір файлу: 259.50 KB ID файлу: 1016042526

14.3% Схожість

Найбільша схожість: 2.64% з Інтернет-джерелом (http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/9.pdf)

13.5% Джерела з Інтернету 765 Сторінка 51

1.86% Джерела з Бібліотеки 87 Сторінка 54

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 2

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістр

МЕХАНІЗМИ ТА ДЖЕРЕЛА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Студента:

Лук'яненка Миколи Миколайовича

ПЛАН

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	6
1.1 Інноваційний розвиток підприємства.....	6
1.2. Механізм управління інноваційним розвитком на підприємстві.....	20
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ТА ДЖЕРЕЛ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ЕПІЦЕНТР-К».....	32
2.1. Загальна характеристика галузі та дослідження підприємства ТОВ «Епіцентр-К».....	32
2.2. Оцінка ефективності формування та розвитку інноваційного процесу на підприємстві.....	39
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	45
ВИСНОВКИ.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	56
ДОДАТКИ	63

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Відродження української економіки та забезпечення її сталого розвитку неможливі без активізації інвестиційної політики, спрямованої на залучення внутрішніх та зовнішніх ресурсів. Для зростання національної економіки необхідні інтенсивні капіталовкладення в економічно ефективні та екологічно чисті технології виробництва для випуску нової якісної продукції, конкурентоспроможної на світовому ринку. У зв'язку з цим управління інвестиційним процесом стає найважливішим завданням для України у довгостроковій перспективі. Отже, однією з головних проблем в Україні, яку необхідно вирішити, є ефективне управління інвестиційним процесом, що потребує врахування багатьох факторів, серед яких особливе значення мають політичні. У той самий час не можна ігнорувати закономірності розвитку світової економіки. Участь держави у зовнішньоекономічних та фінансових процесах об'єктивно потрібна, оскільки економіка є лише частиною комплексу міжнародних відносин. Таким чином, значення інвестицій може бути зведено до міжнародного поділу капіталу та пошуку більш вигідних способів отримання прибутку від підприємницької діяльності за кордоном порівняно з аналогічним інвестором у країні.

Авторські підходи до дослідження механізмів та джерел інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємства відображені у роботах таких авторів, як: Богашко О. Л., Бойко О. В., Бутенко А. І., Володін С. А., Гуляєва Н. М., Гунько В. І., Завадяк Р. І., Комарницька Н. М., Лепейко Т. І., Маслак О. І., Мельник І. Л., Пересунько З. М., Суховей-Хам Ю. О., Ткаченко М. О., Чернявська І. М., та ін. Незважаючи на значний науковий інтерес до проблематики нашого дослідження, все ще існують суперечки щодо змісту та особливостей використання механізмів та джерел інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку на підприємстві. Тому тематика нашого дослідження обґрунтування механізмів та джерел інвестиційного

забезпечення інноваційного розвитку на підприємстві є актуальною та потребує подальшого дослідження.

Мета дослідження – системно проаналізувати механізм та джерела інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємства.

Відповідно до поставленої мети, сформульовано перелік завдань для виконання в процесі даного наукового дослідження:

- визначити основні поняття, особливості управління інноваційним процесом на підприємстві у нестабільному ринковому середовищі;
- дослідити методичні основи формування організаційного механізму управління інноваційним процесом на підприємстві;
- надати загальну характеристику галузі та дослідження складових інноваційного розвитку підприємства ТОВ «Епіцентр-К»;
- провести оцінку ефективності формування та розвитку інноваційного процесу на підприємстві;
- провести оцінку ефективності впровадження програми вдосконалення механізмів інвестиційного забезпечення системи управління інноваційним процесом та прогностична оцінка розвитку ТОВ «Епіцентр-К».

Об'єктом дослідження є процес організації інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку на підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів механізмів та джерел інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємства.

Інформаційну базу дослідження становили первинні документи підприємства за 2020-2022 рр. (баланс, звіт про фінансові результати, інші внутрішні документи), офіційний сайт підприємства, навчальні матеріали по темі, а також чинна нормативно-правова база України.

Методологія дослідження ґрунтується на застосуванні діалектичного методу пізнання для вивчення закономірностей підвищення ефективності управління інноваційною діяльністю в ТОВ «Епіцентр-К». Крім цього, використано такі методи дослідження: теоретичного узагальнення і

порівняння; системний аналіз; синтез; інформаційне моделювання; абстрагування; конкретизація; спостереження.

Наукова новизна виконаної роботи полягає у здійсненні системного аналізу фінансових аспектів забезпечення інноваційного розвитку підприємства. Зокрема проаналізовано інноваційний процес на підприємстві; виокремлено основні показники оцінки інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку; розглянуто фінансово-економічний аналіз інноваційного розвитку підприємства на прикладі ТОВ «Епіцентр-К», м. Київ; окреслено шляхи вдосконалення механізмів та джерел інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку ТОВ «Епіцентр-К», м. Київ.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження доповідалися й одержали позитивну оцінку на V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу» (м. Полтава, 2023 р.) та VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу» (м. Полтава, 2024 р.).

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 72 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Інноваційний розвиток підприємства

Прагнення сучасних підприємств до інноваційних змін зрозуміле, оскільки це шлях до економічно успішного розвитку та ефективного функціонування підприємства. Економічна ефективність інноваційного розвитку багато в чому залежить від здатності підприємства здійснювати безперервний та комплексний процес інновацій, який має бути заснований на стратегічному плануванні та створенні організаційних структур, що перетворюють процес впровадження прогресивних змін на підприємстві на елемент корпоративної культури. Тому керівництву підприємства важливо розуміти, як провести комплексну інноваційну реструктуризацію підтримки стійкості діяльності з урахуванням розвитку підприємницького потенціалу.

Однак на шляху інноваційного розвитку підприємства є велика кількість перешкод як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру. З одного боку, здатність компаній до інноваційного розвитку істотно залежить від рівня сприятливих економічних та політичних умов. Вони визначають ступінь балансу між бажанням впроваджувати інновації та можливістю робити це під час економічної діяльності.

З іншого боку, інноваційний розвиток не може здійснюватися без наявності кадрів, які мають необхідні компетенції, які є визначальним чинником якості інноваційної діяльності суб'єкта господарювання. Якщо перший стан має загальний характер для вітчизняних підприємств і є показником розвитку країни, то другий є індивідуально-специфічним станом, який визначається кадровим та інтелектуальним потенціалом кожної бізнес-одиниці та залежить від ступеня інтеграції підприємств. інноваційні наукові знання у підприємницьку діяльність.

Огляд теоретичних засад у галузі інновацій дозволяє виділити такі особливості сутності інноваційного розвитку підприємства: безперервний процес прогресивних змін; цілеспрямований процес створення та розповсюдження інновацій за тісної співпраці всіх учасників інноваційного

процесу; комплексна діяльність, що характеризується творчою підприємницькою діяльністю; системна діяльність господарюючих суб'єктів у галузі створення, виробництва та розповсюдження інновацій; якісні зміни компонентів бізнес-системи, що становлять основу кількісного зростання та зміцнення ринкових позицій підприємства, виправдані з погляду тенденцій та потреб споживачів; процес збалансованого вдосконалення різних сфер діяльності суб'єктів господарювання за допомогою впровадження комплексних інновацій.

Як зазначають експерти, модель управління інноваційним розвитком підприємства – це модель економічного розвитку, яка ґрунтується на високих технологіях, що сприяють створенню конкурентоспроможної продукції на ринку, і має базуватися на цілісній, системній оцінці його результатів, закономірностей використання та розвитку інноваційного потенціалу та орієнтований на підвищення рівня конкурентоспроможності.

Підсумовуючи, інноваційний розвиток можна визначити як процес цілеспрямованих дій, спрямованих на стан систем підприємства, що забезпечують використання та розвиток інноваційного потенціалу підприємства, внаслідок чого відбувається сукупність змін та поява нових можливостей прогресивного розвитку. характер, спрямований на досягнення бажаного економічного результату в умовах конкуренції та забезпечення економічних умов безпечного розвитку.

Саме управління інноваційним розвитком передбачає планування, організацію, мотивацію, координацію, регулювання та оцінку інноваційних процесів та результатів їх реалізації на підприємстві. Воно спрямоване на впровадження передової техніки та технологій, а також на впровадження організаційних, кадрових, продуктових та ресурсних інновацій, які забезпечать довгострокові конкурентні переваги за умов активізації економічної діяльності.

Усередині підприємства можна виділити чотири ключові напрями інноваційного розвитку: розробка стратегії інноваційного розвитку; •

моніторинг та забезпечення наукових досліджень та розробок для подальшого впровадження на практиці; відбір найперспективніших інноваційних проектів; формування конкурентних переваг, пов'язаних із створенням нового продукту чи послуги; створення нових технологій та рішень.

Щодо вибору напрямів інноваційного розвитку підприємства, то він передбачає: встановлення цілей та завдань інноваційного розвитку в рамках обраної місії підприємства (конкретних інноваційних орієнтирів), аналіз внутрішніх та зовнішніх умов бізнесу, пошук ресурсів для інноваційної діяльності та ефективного розподілу; генерування альтернативних напрямів діяльності (наявність кількох варіантів реалізації програм створення експериментальних зразків, якщо це можливо, та варіантів вибору комплектуючих допоможе підприємству подолати невпевненість у правильності розвитку напрямку), їх оцінку та ранжування за пріоритетністю виконання; остаточне ухвалення варіанта інноваційної діяльності до реалізації.

Значною складовою ефективності стратегії при активізації інноваційної діяльності є стимулювання інноваційних процесів. Під ним розуміється сукупність форм та методів стимулювання суб'єктів господарювання до впровадження інновацій з метою підвищення конкурентоспроможності як продукції (послуг), так і підприємства загалом.

За підсумками аналізу наукових праць можна назвати такі основні пріоритетні напрями підтримки інноваційної діяльності підприємств: стимулювання попиту інноваційну продукцію; стимулювання діяльності зі створення чи освоєння виробництва продукції шляхом впровадження у виробництво результатів інтелектуальної діяльності, що належать до пріоритетних напрямків розвитку науки, техніки та техніки або критичним технологіям; стимулювання діяльності щодо використання найкращих доступних технологій у виробництві; надання фінансової підтримки суб'єктам господарювання, які здійснюють інноваційну діяльність у сфері

надання інжинірингових послуг, а також під час реалізації проектів щодо підвищення екологічної безпеки виробництва.

Продовжуючи розгляд сутності інноваційного розвитку підприємства, важливо наголосити на деяких ключових аспектах:

1. Конкурентоспроможність: інноваційний розвиток дозволяє підприємству диференціюватися від конкурентів за рахунок впровадження нових ідей та технологій. Це дозволяє компанії зайняти міцну позицію на ринку, залучити більше клієнтів, збільшити прибуток та розширити свою діяльність [9, с. 87].

2. Ефективність. Інновації можуть бути спрямовані на підвищення продуктивності, ефективності виробничих процесів, управління ресурсами та зниження витрат. Впровадження нових технологій та методів може допомогти оптимізувати робочі процеси, забезпечити високу якість продукції та підвищити продуктивність праці [37].

3. Інноваційна культура: для успішного інноваційного розвитку підприємства важливо створити сприятливу культуру, що сприяє творчості, відкритості нових ідей, експериментуванню та навчанню на помилках. Підприємство має створити процеси та структури, які підтримують співпрацю, обмін знаннями та залучення співробітників до інновацій [45, с. 2].

4. Партнерські відносини: інноваційний розвиток підприємства може вимагати співробітництва з іншими підприємствами, університетами, науковими установами чи інноваційними класами. Спільні проекти, обмін знаннями та ресурсами можуть допомогти підприємству отримати доступ до нових ідей, фінансування та ринків [26, с. 167].

5. Ризики та управління: інноваційний розвиток пов'язаний із певними ризиками, такими як фінансові ризики, технологічні ризики, ризики неуспіху на ринку тощо. Важливо розробити стратегію управління ризиками та планування інноваційного розвитку з урахуванням можливих негативних наслідків, наслідки та шляхи їх мінімізації [37, с. 87].

Загалом інноваційний розвиток підприємства є ключовим фактором успіху в сучасному динамічному бізнес-середовищі. Це дозволяє підприємствам адаптуватися до змін, залишатися конкурентоспроможними та створювати стійкі переваги на ринку.

Одним з основних питань у процесі налагодження інноваційного розвитку підприємства є формування інноваційної інфраструктури, яка є комплексом взаємопов'язаних структур, ресурсів та інструментів, які служать і забезпечують впровадження інновацій та реалізацію інноваційної діяльності. 21, с. 15]. Підприємство повинне мати як внутрішню інноваційну інфраструктуру, так і мати доступ до зовнішньої інноваційної інфраструктури.

Внутрішня інноваційна інфраструктура означає наявність внутрішніх механізмів, процесів та ресурсів, що сприяють створенню та реалізації інноваційних рішень. Це можуть бути такі елементи, як:

1. Команда та культура інновацій. Підприємство повинно мати внутрішню команду, яка відповідає за інновації та сприяє створенню творчого та інноваційного середовища. Культура інновацій заохочує відкритість до нових ідей, експериментування та навчання на помилках.

2. Процеси управління інноваціями: внутрішні процеси підприємства мають бути орієнтовані на інноваційний розвиток. Це можуть бути процеси збирання та оцінки інноваційних ідей, розробки та впровадження нової продукції, моніторингу та оцінки результатів [38, с. 82].

3. Фінансування та ресурси: для успішного інноваційного розвитку підприємству потрібні відповідні фінансові ресурси. Внутрішні джерела фінансування, такі як бюджети на дослідження та розробки можуть забезпечити необхідні кошти для інноваційних проектів [33].

Зовнішня інноваційна інфраструктура вказує на зв'язки та партнерство підприємства із зовнішніми джерелами інновацій, які можуть допомогти у розвитку. Це можуть бути такі елементи, як:

1. Академічні та науково-дослідні установи. Партнерство з університетами, науковими інститутами та іншими науково-дослідними установами може дозволити підприємству мати доступ до новітніх наукових розробок та експертних знань [40, с. 159].

2. Технопарки та інкубатори: участь у технопарках чи інкубаторах дозволяє підприємству встановити зв'язки з іншими інноваційними підприємствами та залучити досягнення та ресурси для спільного розвитку [34, с. 139].

3. Консультанти та експерти: співпраця з консультантами та експертами в галузі інновацій може допомогти підприємству отримати зовнішні моделі, поради та передовий досвід у галузі інноваційного розвитку [31, с. 134].

Забезпечення як внутрішньої, так і зовнішньої інноваційної інфраструктури є важливим для підприємства, оскільки воно стимулює створення нових ідей, забезпечує доступ до необхідних ресурсів та підтримує інноваційний розвиток у довгостроковій перспективі.

Продовжуючи розгляд особливостей внутрішньої та зовнішньої інноваційної інфраструктури підприємства, слід зазначити такі аспекти:

Внутрішня інноваційна інфраструктура: підприємство повинне мати чітко виражену інноваційну стратегію, що відповідає його цілям та баченню. Це допомагає компанії зосередитись на конкретних напрямках розвитку та направити ресурси на досягнення інноваційних цілей; на підприємстві мають бути внутрішні науково-дослідні відділи або колективи, які займаються пошуком нових ідей, розробкою технологій та інноваційних рішень. Це може включати проведення досліджень, тестування, прототипування та тестування нових продуктів чи послуг [42, с. 80]; забезпечення ефективного обміну знаннями та інформацією всередині підприємства важливе для стимулювання інноваційного розвитку [30, с. 68]. Це може включати створення баз даних, інструментів комунікації та співробітництва, а також організацію освітніх програм та навчання.

Зовнішня інноваційна інфраструктура:

1. Технологічне партнерство. Підприємство може вступати в партнерство з іншими компаніями, стартапами або фірмами, які мають технологічні компетенції або інноваційні рішення, які підприємство може використовувати або адаптувати.

2. Мережі та клуби інноваторів: членство в інноваційних мережах, клубах чи асоціаціях може надати підприємству доступ до інформації, ресурсів та партнерських відносин, що сприяють інноваційному розвитку [46, с. 115].

3. Фінансові джерела: підприємство повинне мати доступ до зовнішніх джерел фінансування, таких як інвестиційні фонди, венчурні капіталісти або державні програми підтримки інновацій. Це дозволяє підприємству залучити необхідні кошти реалізації інноваційних проектів[24].

Взаємодія внутрішньої та зовнішньої інноваційної інфраструктури допомагає підприємству створити середовище для інноваційного розвитку. Внутрішній розвиток забезпечує основу для генерації та реалізації інноваційних ідей усередині підприємства, тоді як зовнішня інфраструктура забезпечує доступ до знань, ресурсів та можливостей, які допомагають підприємству впроваджувати інновації більш ефективно та швидко.

Крім того, важливим аспектом є питання стимулювання працівників, слабкість якого перешкоджає існуванню інноваційного процесу на підприємстві. Це пояснюється тим, що саме людина, а саме її творчість є основою створення та реалізації інноваційних змін у житті. Мотивами для працівника підприємства (як і керівництва) у межах інноваційної діяльності можуть бути: творчий розвиток, вирішення актуальної проблеми, самовираження, науковий розвиток, отримання визнання завдяки ефективності інноваційного проекту тощо. Специфіка інноваційної діяльності працівників полягає в наступному: інноваційна діяльність вимагає творчих та інтелектуальних здібностей і не може бути притаманна всім працівникам рівною мірою; час розробки інновацій не може регулюватися і тому не може мати чітко визначених обмежень щодо трудомісткості; суб'єкт

інноваційної діяльності сам визначає складність поставлених завдань; кінцевий результат та ефект інноваційної діяльності важко передбачити; Підвищення якості результату інноваційної діяльності не має меж.

Загалом у системах мотивації використовуються різні стимулюючі впливи: прояв належної уваги з боку керівництва до пропозицій новаторів; матеріальне та моральне заохочення як авторів пропозицій, винаходів та розробок, так і працівників, які беруть участь у їх реалізації; створення необхідних умов (зокрема свободи дій) розробки інновації; підтримка ефективних комунікацій із колегами як усередині, так і за межами компанії; визнання вкладу новаторів та розробників; просування по службі і т.д.

Але впровадження системи мотивації перестав бути безумовним умовою ефективної інноваційної діяльності підприємства. Тільки реалізація всього комплексу функцій управління, крім мотиваційної складової, включатиме планування на основі прогнозування тенденцій, детальну та грамотну організацію процесу, а також ретельний контроль, що супроводжує інноваційну діяльність, дозволить досягти її належної ефективності на основі мінімізації комплексу ризиків.

Аналіз наукових праць дозволяє виділити такі найбільш традиційні групи факторів ризику, що перешкоджають інноваційному розвитку підприємств у вітчизняних реаліях: вибір хибної концепції, що становить основу стратегії інноваційного розвитку (низька ефективність дослідження ринку в контекст порівняння власних підходів з конкурентоспроможними аналогами у створенні, виробництві та розповсюдженні інновацій) т.п.); невідповідність потенціалу підприємства обраної інноваційної стратегії (низька ефективність планування потреби у ресурсах, очікуваних результатів та термінів реалізації проекту); низький рівень сприяння інноваційному розвитку вітчизняних виробників (відсутність ефективного механізму стимулювання інновацій, характер податкової системи, що стримує інновації, нерозвиненість законодавчої бази у сфері захисту авторських прав та бюрократичних бар'єрів тощо).

Загалом ризику, з якими стикаються інноваційно-активні підприємства, характеризуються можливістю невдач на всіх етапах розробки інноваційної продукції. Слід зазначити, що у інноваційному підприємстві практично неможливо повністю уникнути ризику. Важливо не ігнорування ризику, яке своєчасне виявлення і мінімізація з допомогою кваліфікованого управління.

Заслугує на увагу наступний підхід у галузі управління ризиками інноваційних проектів:

1. Ідентифікація (виявлення основних ризиків, які можуть перешкодити досягненню цілей проекту).

2. Аналіз (виявлення тих виявлених ризиків, які можуть становити найбільшу небезпеку).

3. Планування (передбачення найбільш небезпечних ризиків та розробка методів їх зниження під час реалізації).

4. Нейтралізація факторів ризику.

5. Застосування методів та засобів зниження ризиків та наслідків їх виникнення.

6. Моніторинг та контроль (постійне спостереження та при необхідності коригування причин майбутніх ризикових подій та контроль за використанням методів та засобів зниження наслідків ризику протягом усього проекту).

Інноваційний розвиток підприємства – це процес впровадження нових ідей, технологій, продуктів, процесів чи послуг з метою підвищення ефективності, конкурентоспроможності та створення сталої переваги на ринку.

Поняття «інноваційний розвиток» включає два основних компоненти: інновації та розвиток.

Інновація означає впровадження нових ідей, концепцій чи технологій, які від попередніх і приносять певну цінність чи вигоду. Це можуть бути інновації у продуктах (нові чи покращені товари чи послуги), інновації у процесах (нові методи виробництва чи управління), маркетингові інновації

(нові стратегії продажу та комунікацій), організаційна структура (нові способи організації роботи) чи соціальні інновації (нові стратегії продажів та комунікацій). підходи до задоволення потреб). суспільство) [54, с. 358]. Інновації можуть бути революційними, що фундаментально змінюють галузь, доповнюючи та покращуючи існуючі рішення.

Розвиток підприємства передбачає його зростання, зміцнення та адаптацію до змін внутрішнього та зовнішнього середовища. Сюди входить розширення сфери діяльності, запровадження нових технологій, удосконалення систем управління, розвиток людських ресурсів тощо. Розвиток підприємства спрямовано створення стійкої конкурентної переваги та забезпечення його довгострокового успіху.

Сутність інноваційного розвитку підприємства полягає у поєднанні інноваційних змін із процесом розвитку, спрямованим на досягнення стратегічних цілей підприємства. Інноваційний розвиток відображає потребу підприємства у змінах, адаптації до змін внутрішнього та зовнішнього середовища, а також пошук нових можливостей для зростання та розширення бізнесу [57, с. 51].

Такий підхід передбачає активну взаємодію з інноваційними процесами, впровадження інноваційних рішень, створення сприятливого середовища для творчості та інноваційної активності працівників підприємства. Воно допомагає підприємству адаптуватися до змін, вийти на нові ринки, забезпечити конкурентоспроможність та стабільність у довгостроковій перспективі.

У світовій практиці для кількісної оцінки ризикової складової інноваційних проектів використовують різні методи: метод коригування ставки дисконтування на величину ставки премії за ризик; метод точки беззбитковості; сценарний метод; метод аналізу чутливості; метод моделювання; Метод інтервальної невизначеності. Метою зниження ризику є зниження невизначеності у зовнішньому та внутрішньому середовищі підприємства. Для цього, з одного боку, необхідно підвищити точність

прогнозів факторів ризику, а з іншого – використовувати економічні та організаційні методи зниження ризиків. Точність прогнозування складає основи: вдосконалення інформаційного забезпечення управління ризиками; використання кількох методів оцінки ризику; вдосконалення організації роботи з управління ризиками тощо.

Відповідно до зазначеної основи та невід'ємного атрибуту моделі інноваційного розвитку обов'язковою є інноваційна стратегія, що формується на основі сучасної системи управління, покликана розвивати інноваційну діяльність, підвищувати інноваційну активність та створювати сприятливий клімат для її розвитку. залучення коштів з урахуванням ризиків та невизначеності. Розробка концепції інноваційної стратегії передбачає визначення інноваційних стратегій, які підприємство може реалізувати з урахуванням існуючих ринкових позицій, інноваційних можливостей та наявних ресурсів. **Основою розробки інноваційної стратегії є теорія життєвого циклу продукції, ринкове становище підприємства та науково-технічна політика.**

Стратегії інноваційного розвитку умовно можна диференціювати на такі основні групи:

1. Зовнішня організаційна стратегія, яка може бути наступальною (активною), оборонною (оборонною), імітаційною (пасивною);
2. Внутрішньоорганізаційна стратегія, що розглядається в технологічному та продуктовому, організаційно-структурному, маркетинговому, фінансовому та кадровому аспектах.

Крім того, інноваційну стратегію можна розглядати за її **цільовою спрямованістю, відповідно до якої вона може бути залежною або опортуністичною. Комплексна комплексна оцінка стратегії інноваційного розвитку, що супроводжує як її розробку, так і процес безпосередньої реалізації у процесі діяльності, спрямована на підвищення гнучкості управлінських рішень та підвищення здатності підприємства здійснювати швидші зміни у разі відхилення. Зрозуміло, що цей процес має особливості**

для різних сфер підприємництва. В даний час при розрахунку ефекту від реалізації стратегії інноваційного розвитку визначається лише економічний ефект. Інші види ефекту мало оцінюються кількісно через недосконалість методичних підходів і труднощів формування інформаційної бази.

При цьому такі види ефектів, як екологічний та соціальний відіграють велику роль при оцінці альтернатив стратегічного розвитку, особливо для середніх і великих промислових підприємств. Реалізація інноваційної стратегії підприємства передбачає використання сучасних методів та прогресивних підходів. Останніми роками найбільшої популярності набули такі методи, як реінжиніринг бізнес-процесів, ABC/ABM, загальне управління якістю (TQM), управління знаннями, збалансована система показників, бенчмаркінг тощо.

У цілому нині процес інноваційного розвитку на стратегічному плані включає у собі такі етапи:

1. Виявлення проблем інноваційного розвитку підприємства та встановлення необхідних змін.
2. Розробка стратегії інноваційного розвитку підприємства.
3. Ухвалення підприємством до реалізації стратегії інноваційного розвитку.

Отже, інноваційний процес – це забезпечення реалізації багатогранної, активної та відкритої діяльності, що підвищує попит, що генерує економічне зростання та покращує якість трудового життя за рахунок створення та впровадження раніше не існуючих ідей та технологій. Інновації повинні перейти від простого застосування добрих ідей до процесу, яким можна систематично керувати, вимірювати та контролювати.

Таким чином, інноваційні процеси мають вирішальне значення для успіху та динамічного розвитку підприємств у сучасному бізнес-середовищі. Вони дозволяють підприємствам адаптуватися до змін, залучати нові можливості та залишатися конкурентоспроможними на ринку. Роль та

значення інноваційних процесів на підприємстві можна звести до таких **ВИСНОВКІВ:**

забезпечення конкурентної переваги: інновації дозволяють підприємству відрізнитися від конкурентів шляхом розробки та впровадження нових ідей, продуктів чи послуг. Це допомагає компанії зайняти сильну позицію на ринку, залучити більше клієнтів та збільшити свою частку на ринку;

підвищення продуктивності та ефективності: інновації допомагають удосконалювати виробничі процеси, оптимізувати використання ресурсів та підвищувати продуктивність праці. Впровадження нових технологій, методів та процесів дозволяє підприємству досягти більшої ефективності та знизити витрати [39, с. 207];

інноваційні процеси сприяють розвитку інноваційної культури усередині підприємства. Вони створюють середовище, яке підтримує творчість, відкритість нових ідей, експериментування та навчання на помилках. Інноваційна культура спонукає співробітників брати активну участь в інноваційних процесах і сприяє створенню інноваційного середовища;

створення нових можливостей та ринків: інновації допомагають підприємствам створювати нові можливості та ринки. Впровадження нових ідей, продуктів чи послуг відкриває нові перспективи для зростання та розширення. Це дозволяє компаніям розширювати клієнтську базу, залучати нові сегменти ринку та розширювати географію своєї діяльності;

залучення інвестицій та ресурсів – ці процеси зазвичай залучають більше інвестицій та ресурсів. Інвестори бачать потенціал у підприємствах, які активно розвивають інноваційні проекти та мають перспективи зростання. Інвестиції допомагають компанії фінансувати дослідження та розробки, впроваджувати нові технології та розширювати свою діяльність.

На нашу думку, інноваційний розвиток – це комплексна (узагальнююча) характеристика діяльності підприємства, яка орієнтована на

інноваційну діяльність у різних сферах економічної діяльності та дає кінцевий результат за рахунок розширення меж інноваційної діяльності та фінансового результату від впровадження інновацій на підприємстві. . Сьогодні інноваційний шлях розвитку є невід'ємною чи навіть визначальною складовою економічного зростання будь-якої країни світу. Досвід інших країн показує, що лише за широкого впровадження інноваційних розробок можна наповнити як український, так і світовий ринок конкурентоспроможною продукцією вітчизняного виробництва. Проте існують проблеми, які обмежують інноваційну активність та гальмують інноваційний розвиток вітчизняних підприємств. До них належать: недостатня кількість та різноманітність джерел фінансування; слабкість матеріально-технічної та наукової бази; зростаюча складність досліджень та розробок; недосконале законодавство, що стимулює інноваційний розвиток у країні; відсутність повної інформаційної бази щодо інноваційних проектів; недостатня орієнтація організаційних структур на інноваційну діяльність; низький науковий та інноваційний потенціал держави; опір змін при впровадженні нововведень та нововведень; недостатнє міжнародне науково-технічне співробітництво; зосередитися на усталених ринках та короткостроковій окупності; недосконалість законодавчої бази з питань інноваційної діяльності; відсутність матеріальних стимулів та умов для творчої роботи; відтік наукових кадрів; домінування інтересів існуючого виробництва; відсутність комплексної інформаційної бази щодо інноваційних проектів; низький рівень аналітичної інформаційної бази підприємства.

Оскільки негативні чинники знижують рівень інноваційної активності на підприємствах, зокрема й у вітчизняній економіці, загалом ми запропонуємо низку механізмів, що стимулюють розвиток інноваційної активності. Заходи щодо поліпшення повинні мати комплексний характер, коли державою та бізнес-структурами реалізуються певні механізми стимулювання, зокрема:

20

на макrorівні необхідно: а) забезпечити збільшення обсягів фінансування інноваційної діяльності вітчизняних підприємств; б) стимулювання зацікавленості підприємств у впровадженні інновацій шляхом створення певних умов – чіткого законодавчого регулювання діяльності, надання «податкових канікул» підприємствам та інше; в) співробітництво із зарубіжними країнами з питань модернізації основних фондів вітчизняних підприємств; г) формування зон інноваційної активності у регіонах та країні загалом.

на мікрорівні доцільно: а) активізувати внутрішній потенціал для активізації інноваційного розвитку підприємства; б) заохочення співробітників до генерації та реалізації інноваційних ідей; в) накопичення капіталу на фінансування інноваційних проєктів; г) створення спеціалізованих підрозділів на підприємствах інноваційного, експериментального та науково-дослідного профілю.

1.2. Механізм управління інноваційним розвитком на підприємстві

Нині багато вітчизняних підприємств недостатньо конкурентоспроможні як зовнішньому, а й у внутрішньому ринках своєї продукції. В результаті обсяг його виробництва на таких підприємствах суттєво поступається вартості їх виробничих потужностей, що визначає низький рівень економічної ефективності функціонування даних суб'єктів господарювання.

Однією з основних причин незадовільної конкурентоспроможності вітчизняних підприємств є недостатні темпи та масштаби їхнього інноваційного розвитку, що відображається в низьких обсягах впровадження продуктивних, технологічних, організаційних та інших інновацій у діяльність цих підприємств. У зв'язку з цим для багатьох підприємств забезпечення сталого інноваційного розвитку слід розглядати як один із основних резервів підвищення фінансових результатів їхньої діяльності.

Однак відсутність цієї розробки або її недостатність, що спостерігається на практиці, свідчить про наявність перешкод для інноваційних змін на підприємствах, які могли б **забезпечити підвищення рівня якості продукції та зниження окремих видів питомих витрат**, щодо його виробництва. Тому важливо виявити найважливіші перешкоди, що **потребує попереднього визначення сутності інноваційного розвитку підприємств та встановлення послідовності його оцінки**.

У ході діяльності будь-якої компанії у її **внутрішньому середовищі відбуваються постійні зміни**. Ці зміни можуть мати різний характер, зокрема, бути зворотними у часі (наприклад, процес обороту оборотних коштів підприємства за незмінної їх вартості) та незворотними. Що стосується незворотних змін на підприємстві, то насамперед слід виділити два основні типи, а саме збільшення (або скорочення) обсягу **ресурсів підприємства та підвищення (або зниження) ефективності їх використання**. При цьому якщо в результаті таких змін відбувається збільшення цінності окремих економічних результатів діяльності підприємства, можна стверджувати, що має місце економічне зростання підприємства за відповідними видами цих результатів [11].

У свою чергу, одним із основних видів **економічного зростання підприємства є його економічний розвиток** [12]. Слід зазначити, що розвиток підприємства завжди відбувається у вдосконаленні його певних функціональних властивостей, тобто властивостей, які підприємство виявляє у взаєминах із **зовнішнім середовищем**. Наприклад, до **функціональних властивостей підприємства відносяться його ринкова вартість, здатність підприємства отримувати певний обсяг фінансово-економічних результатів, конкурентоспроможність, економічна стійкість і т. д.** У свою чергу, функціональні властивості підприємства залежать від його внутрішніх (конструктивні) властивості. **Враховуючи це, під економічним розвитком підприємства доцільно розуміти стійкі зміни внутрішніх властивостей підприємства, що викликають зміни його функціональних властивостей, у**

яких відбувається підвищення економічного потенціалу підприємства. із подальшою реалізацією своїх додаткових економічних можливостей, набутих підприємством.

Серед типів економічного розвитку підприємств важливо відзначити моментальний розвиток, при якому зміни відбуваються протягом досить короткого періоду часу. Однією з основних джерел такого розвитку є інформація, що надходить у підсистему управління підприємством і що стосується можливостей поліпшення її функціонування, передусім рахунок удосконалення тих чи інших управлінських компетенцій. Ця інформація може виходити, зокрема, від особи (осіб), що оцінює потенціал економічного розвитку підприємства. У разі безпосереднім розвитком підприємства одночасно буде розвиток, реалізація якого потребує участі оцінювача потенціалу економічного розвитку підприємства. Розгляд типів економічного розвитку підприємства також потребує виділення його саморозвитку (ендогенного розвитку) та екзогенного розвитку. Саморозвиток підприємства закладено у структурі його існуючих ресурсів та компетенцій, тоді як реалізація екзогенного розвитку підприємства потребує збільшення (у деяких випадках зменшення) обсягу окремих видів ресурсів та (або) придбання додаткових компетенцій у галузі управління ресурсами.

Наприклад, якщо підприємство має досить великі обсяги інноваційних ресурсів (зокрема, розробників інновацій, науково-дослідних лабораторій тощо. буд.), підприємство може забезпечити довгострокове зростання прибутку з допомогою запровадження розроблених ним інновацій; однак для цього немає необхідності збільшувати обсяг відповідних ресурсів і компетенцій. Отже, у разі можна припустити, що у підприємстві існує система інноваційного саморозвитку.

Якщо попит на інновації, які розробляє підприємство, не покривається наявними в нього обсягами інноваційних ресурсів, то суб'єкту господарювання слід збільшити ці обсяги, що у свою чергу призведе до збільшення кількості інноваційних розробок та збільшення приросту в

прибутку підприємства від його інноваційної діяльності. Отже, за таких умов підприємство з'явиться потенціал екзогенного інноваційного розвитку.

Одним із найважливіших видів економічного розвитку підприємств є їхній інноваційний розвиток. Екстраполюючи наведене вище трактування поняття економічного розвитку підприємства у разі його інноваційного розвитку, можна уявити таке визначення останнього: під інноваційним розвитком підприємства доцільно розуміти стійкі зміни внутрішніх властивостей підприємства, підприємства, які викликані впровадженням інновацій та визначають такі зміни його функціональних властивостей, що призводять до збільшення економічного потенціалу підприємства з подальшою реалізацією його додаткових економічних можливостей, набутих підприємством. Питання про вибір критерію економічного розвитку підприємств та, зокрема, їх інноваційного розвитку є досить складним.

У науковій літературі як захід економічного розвитку суб'єктів підприємництва переважно пропонується використовувати показники зростання їх фінансово-економічних результатів. Проте слід зважати на той факт, що збільшення цих результатів для конкретного підприємства може бути обумовлене виключно екзогенними для нього факторами. Інакше кажучи, в оцінці заходи економічного розвитку підприємства за певний період важливо розрізняти поняття розвитку та зростання, враховуючи, що економічне зростання підприємства може відбуватися без його розвитку, наприклад, через зростання цін на продукцію у зв'язку з поліпшенням умов на ринках її збуту. Також не можна вважати розвитком підприємства збільшення випуску продукції межах наявних у нього виробничих потужностей.

Отже, в оцінці заходи економічного розвитку підприємств необхідно враховувати не весь приріст фінансово-економічних результатів діяльності підприємств, а лише ту його частину, яка зумовлена їх економічним розвитком. Крім того, слід зазначити, що як фінансово-економічні результати господарської діяльності доцільно використовувати не лише показники

прибутку підприємств, а й показник надприбутку (різниця між прибутком та добутокм вартості активів підприємства). та прибутковість інвестицій).

Це з тим, що показник надприбутку враховує можливість здійснення підприємствами інвестицій задля забезпечення свого економічного, зокрема інноваційного розвитку. З огляду на вищевикладене **рівень інноваційного розвитку підприємства у звітному році порівняно з базовим роком** можна оцінити, зокрема, як співвідношення приросту операційного прибутку підприємства в результаті реалізації ним інноваційну діяльність до загального збільшення операційного прибутку.

У свою чергу, величина приросту операційного прибутку підприємства в результаті реалізації ним інноваційної діяльності повинна бути сумою значень п'яти показників, до яких належать:

1) збільшення операційного прибутку підприємства у звітному році порівняно з базовим роком за рахунок переходу до виробництва інноваційних видів продукції, виробництво якого не вимагає припинення виробництва окремих видів продукції, що випускається по підприємству у базовому році;

2) збільшення операційного прибутку підприємства у звітному році порівняно з базовим роком за рахунок переходу до виробництва інноваційних видів продукції, виробництво якої потребує припинення виробництва окремих видів продукції, що випускається підприємством у базовому році;

3) збільшення операційного прибутку підприємства у звітному році порівняно з базовим від виробництва частини обсягів одного виду продукції, виробленої у базовому році, з використанням впроваджених інноваційних технологічних процесів без зупинки виробництва іншого частини цих видів продукції провадиться за старими технологіями;

4) збільшення операційного прибутку підприємства у звітному році порівняно з базовим роком від виробництва окремих видів продукції, виробленої у базовому році, за рахунок заміни традиційних (старих) технологій виробництва інноваційними;

5) збільшення операційного прибутку підприємства у звітному році порівняно з базовим роком у результаті впровадження маркетингових, організаційних та економічних інновацій.

Якщо перейти від критерію прибутку до критерію надприбутку підприємства, то в таких умовах показником вимірювання рівня інноваційного розвитку підприємства у звітному році порівняно з базовим роком буде коефіцієнт приросту операційного надприбутку підприємства за рахунок його інноваційної діяльності до загального збільшення його операційного надприбутку. Враховуючи вищевикладене, отримання інформації про загальний рівень інноваційного розвитку підприємства потребує наступних дій:

1) вибір критеріального показника економічного розвитку підприємства;

2) виділення у загальному збільшенні значення критеріального показника економічного розвитку підприємства тієї його частини, яка обумовлена саме розвитком підприємства, а не будь-якими іншими факторами, не пов'язаними із зростанням економічного розвитку підприємства. потенціал підприємства (наприклад, збільшення попиту на його продукцію внаслідок покращення кон'юнктури ринків збуту за умови, що цей попит може бути задоволений на рівні виробничого потенціалу, що існує на підприємстві);

3) виділення у ростовому значенні критеріального показника економічного розвитку підприємства, що визначається саме його розвитком, тієї його частини, яка утворилася внаслідок здійснення суб'єктом господарювання інноваційної діяльності;

4) виділення у збільшенні значення критеріального економічного розвитку підприємства в результаті реалізації інноваційної діяльності стабільної його частини, яка не матиме тенденції до зниження.

У сьогоднішньому глобальному бізнес-середовищі, де зміни відбуваються швидко та непередбачувано, підприємства мають бути готові до

сталого розвитку та постійного вдосконалення. Одним із найважливіших факторів, що впливають на успіх підприємства, є здатність до інноваційного розвитку. Інновації стали ключовим джерелом конкурентних переваг, що дозволяє підприємствам реагувати на мінливі вимоги ринку та зберігати своє місце у галузі.

Однак для ефективного управління інноваційним розвитком необхідно мати чітко визначену методологію та механізм, які допоможуть підприємству організовано та системно працювати над створенням та впровадженням нових ідей, продуктів та процесів. Тому ключовим завданням стає формування організаційного механізму управління інноваційним розвитком для підприємства.

Виникає питання: які методологічні засади необхідно враховувати для формування такого механізму. Які принципи та підходи допоможуть підприємству ефективно впроваджувати інновації та керувати ними? Які кроки необхідно зробити для створення сприятливого інноваційного середовища та залучення талановитих співробітників?

Для відповіді ці питання розглянемо методологічну основу формування організаційного механізму управління інноваційним розвитком для підприємства. Ми досліджуємо основні принципи та практики, які допоможуть підприємству забезпечити системний та успішний процес інноваційного розвитку. Розглянемо питання створення інноваційної культури, планування та управління інноваційними процесами, а також залучення та розвитку талантів.

Розуміння та ефективне впровадження методологічних засад управління інноваційним розвитком є важливим етапом для будь-якого підприємства, що прагне бути конкурентоспроможним у сучасному бізнес-середовищі. Наявність системного та цілеспрямованого підходу дозволить підприємству реалізувати свій потенціал інноваційного зростання, створити нові можливості та досягти сталої конкурентної переваги [50, с. 9].

Формування організаційного механізму управління інноваційним розвитком на підприємстві базується на низці методичних засад, які допомагають ефективно впроваджувати інновації та керувати ними. До основних методичних принципів відносяться:

1. Стратегічне планування: визначення стратегії інноваційного розвитку є основою формування організаційного механізму. Сюди входять ціль, бачення та завдання інноваційного розвитку, а також вибір інноваційних стратегій, таких як внутрішній розвиток, співпраця з партнерами чи придбання технологій.

2. Управління інноваційними процесами: розробка ефективних процесів управління інноваціями дозволяє систематизувати та контролювати всі етапи інноваційного процесу, включаючи розробку ідеї, реалізацію, комерціалізацію та масштабування. Сюди входить створення методологій, розробка чітких етапів, визначення відповідальних та контроль результатів [52, с. 607].

3. Культура інновацій. Створення культури інновацій є важливим аспектом організаційного механізму. Це означає підтримку творчого та відкритого середовища, в якому співробітники почуваються комфортно та вільно висловлюють свої ідеї, вносять пропозиції та беруть участь в інноваційних проектах. Керівництво має заохочувати інноваційне мислення та пошук нових можливостей.

4. Залучення та розвиток талантів. Важливим аспектом організаційного механізму є залучення, збереження та розвиток талановитих співробітників, здатних до інноваційної діяльності. Сюди входить процес набору кваліфікованих працівників, навчання та розвитку навичок у галузі інновацій, а також створення стимулів та винагород для заохочення інноваційної діяльності [53, с. 168].

Основою сучасного соціально-економічного розвитку країни та її конкурентоспроможності на міжнародних ринках є інноваційний потенціал, який є передумовою зростання та переходу суспільства до інформаційної

доби. Конкурентну перевагу набувають ті країни, умови роботи яких дозволяють максимально використовувати нові технології. Надзвичайно важливе значення для економіки мають питання, пов'язані з дослідженням та прогнозуванням подальших перспектив обґрунтування впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на інноваційні процеси промислового підприємства у ключових сферах економічної діяльності. Тому необхідно звернути увагу на комплексний характер можливостей подальших наукових розробок та досліджень, перспективи їх реалізації та ймовірний ефект від їхньої дії на практиці.

Сучасна система обґрунтування організаційного механізму управління інноваційним процесом на підприємстві, його функціонування потребує моделювання бізнес-проектів на основі практичного досвіду управління інноваціями, його наукового узагальнення, переходу від методу «проб та помилок» до сучасного. методологія аналізу та розробки процедур управління інноваціями. . Проект прийняття та впровадження інноваційного рішення передбачає проходження певних етапів (рис. 1.3), набір та послідовність яких є об'єктом досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених [15, с. 98].

У загальному розумінні інноваційні проекти, що мають місце в будь-якій складній виробничо-економічній системі, є сукупністю прогресивних, якісно нових змін, що безперервно виникають у часі та просторі. Інноваційні новини та інновації з'являються у вигляді нових товарів (продукції), технологій їх виробництва, засобів виробництва (машин, обладнання, енергії, будівельних матеріалів).

Незважаючи на використання загальноприйнятих у світовій практиці критеріїв, розрахунки вітчизняними фахівцями найчастіше виробляються за різними алгоритмами з використанням різної структури грошових потоків та обмежуються використанням традиційних методів приведення майбутніх доходів до поточного рівня (метод дисконтування), а також методи

перенесення поточного рівня у майбутнє (накопичення). Також немає єдиного погляду на постановку завдань і обґрунтування вибору ставки дисконтування. Основні показники ефективності формування організаційного механізму управління інноваційним процесом для підприємства представлені у табл. 1.1.

У цілому нині ефективність формування організаційного механізму управління інноваційним процесом для підприємства доцільно оцінювати у наступній послідовності: аналіз структури інноваційного потенціалу; виявлення ступеня використання внутрішніх інноваційних можливостей підприємства; оцінка рівня інноваційних можливостей підприємства [20, с. 465]. Саме дотримання цієї послідовності дозволяє сформулювати найповнішу характеристику інноваційного потенціалу та допомагає виявити можливості обґрунтування організаційного механізму управління інноваційним процесом на підприємстві, а комплексна оцінка дозволяє розробити оптимальну стратегію за обґрунтування організаційного механізму управління інноваційним процесом для підприємства. Слід зазначити, що результати (ефективність, результативність) соціальних інновацій визначаються сукупністю характеристик (якісних і кількісних), і навіть специфікою реалізації самої інновації з урахуванням її етапів, логіки, та повнота. Так, поняття ефективності інновацій системно і включає безліч параметрів. По-перше, оцінка комплексного соціального ефекту з урахуванням таких показників, як збільшення тривалості життя, ступінь задоволеності життям, рівень доходів населення, зниження захворюваності, приріст населення, збільшення рівня освіти населення, зниження рівня безробіття, збільшення частки житла, що надається населенню, підвищення рівня культурного розвитку, ступеня самореалізації особистості та задоволення його естетичних потреб тощо. По-друге, комплексно оцінюються показники проекту впровадження інновації, такі як: логіка його реалізації,

тимчасові витрати, повнота (наскільки повністю пройдено «життєвий цикл» і досягнуто якогось результату), стадійність (порядок яким чином відбувається впровадження інновації за фазами, етапів), складність (наскільки складно зрозуміти, використовувати та адаптувати інновацію) та комунікативність (наскільки вона стала доступною для учасників впровадження) тощо [41].

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ТА ДЖЕРЕЛ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ЕПІЦЕНТР-К»

2.1. Загальна характеристика галузі та дослідження підприємства ТОВ «Епіцентр-К»

У сучасному світі, де технології стрімко розвиваються, а ринкова конкуренція стає дедалі жорсткішою, інновації стали ключовим чинником успіху бізнесу у будь-якій галузі. Інноваційний розвиток дозволяє підприємствам отримувати конкурентні переваги, змінювати ринкові умови та прогресувати.

У цьому дослідженні ми зупинимося на галузі та складових інноваційного процесу на прикладі ТОВ «Епіцентр-К», однієї з провідних компаній у сфері роздрібної торгівлі будівельними матеріалами та побутовою технікою. Ця компанія має великий потенціал інноваційного розвитку, оскільки операційна діяльність пов'язана з постійною необхідністю оновлення та впровадження нових технологій.

Насамперед розглянемо загальну характеристику галузі, в якій працює ТОВ «Епіцентр-К». Сектор роздрібної торгівлі будматеріалами та побутовою технікою є одним із найбільш динамічних та конкурентоспроможних секторів ринку. Постійне зростання будівельної галузі та збільшення споживчого попиту на побутову техніку створюють безліч можливостей для інноваційного розвитку цієї галузі.

Дослідження складових інноваційного процесу на підприємстві ТОВ «Епіцентр-К» дозволить зрозуміти, як компанія впроваджує та керує інноваціями. Для цього ми розглянемо ключові етапи інноваційного процесу: від генерації ідей та дослідження ринку до комерціалізації та впровадження інноваційних продуктів чи послуг. Ми також досліджуємо, як компанія організує внутрішню структуру та комунікації, створює інноваційну культуру та залучає персонал до інноваційних процесів.

ТОВ «Епіцентр-К» — абсолютний лідер українського роздрібного ринку, один із найбільших гравців роздрібного ринку загалом, а також один із найбільших агрохолдингів країни [32].

ТОВ «Епіцентр-К» є одним із провідних гравців у цій сфері. Компанія має значну мережу магазинів, широкий асортимент продукції та велику клієнтську базу. Воно володіє значними ресурсами та інфраструктурою, що створює сприятливі умови для інноваційного розвитку.

ТОВ «Епіцентр-К» засноване у 2003 році. Головний офіс розташований у Києві, Україна. Компанія "Епіцентр-К", крім мережі "Епіцентр", з 2013 року володіє однойменною мережею ДІУ-гіпермаркетів формату New Line в Україні [44].

Організаційно-правова форма ТОВ «Епіцентр-К» – товариство з обмеженою відповідальністю [44].

Форма власності ТОВ «Епіцентр-К» – недержавна власність [44].

Види діяльності ТОВ «Епіцентр-К» за КВЕД [44]:

Основний вид діяльності ТОВ «Епіцентр-К» за КВЕД: 47.78 Роздрібна торгівля іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах.

Інші види діяльності ТОВ «Епіцентр-К» за КВЕД::

10.71 Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання.

10.11 Виробництво м'яса.

10.12 Виробництво м'яса свійської птиці.

10.13 Виробництво м'ясних продуктів.

10.20 Перероблення та консервування риби, ракоподібних і молюсків.

10.31 Перероблення та консервування картоплі та ін. [44].

Характеристика форми та напрямів діяльності ТОВ «Епіцентр-К» наведена в табл. 2.1 [32].

Таблиця 2.1

**Характеристика форми та напрямів діяльності ТОВ «Епіцентр-К»
станом на 31.12.2021 р.**

Повна назва компанії	Товариство з обмеженою відповідальністю «Епіцентр-К»
Організаційно-правова форма ЄДРПОУ	Товариство з обмеженою відповідальністю 32490244
Рік заснування	2003
Керівник	Михайлишин Петро Йосипович
Види діяльності за КВЕД	47.78 Роздрібна торгівля іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах

Джерело: побудовано автором на основі [44].

Оцінка макросередовищних факторів є найважливішим етапом аналізу діяльності підприємства ТОВ «Епіцентр-К». Облік зовнішнього середовища

дозволяє компанії оцінити потенційні ризики та можливості, що впливають на її діяльність. Розглянемо докладніше оцінку макроекологічних факторів, що впливають на ТОВ «Епіцентр-К»:

1. Економічні чинники. Цей фактор включає оцінку таких макроекономічних показників, як зростання ВВП, інфляція, безробіття, споживання та інвестиції. Підприємство має враховувати стан економіки та прогнозовану динаміку для планування своєї стратегії, цінової політики та фінансового планування.

2. Соціокультурні чинники. Соціокультурні чинники оцінюють демографічні характеристики, культурні характеристики та змінні споживчих уподобань та поведінки. ТОВ «Епіцентр-К» має враховувати ці фактори при формуванні асортименту продукції, рекламних кампаніях та взаємодії зі споживачами.

3. Політичні та правові фактори. Політичне та правове середовище включає оцінку законодавства, податкових ставок, торгових угод та політичної стабільності. Компанія повинна враховувати ці фактори, щоб дотримуватись вимог законодавства, уникати правових ризиків та планувати свою діяльність.

4. Технологічні чинники: розвиток технологій може спричинити конкурентоспроможність підприємства. ТОВ «Епіцентр-К» має оцінити технологічні зміни в галузі та інноваційні рішення, які зможуть покращити їх процеси, залучити нових клієнтів та забезпечити конкурентну перевагу.

5. Фактори довкілля: облік факторів довкілля дозволяє враховувати вплив діяльності підприємства на довкілля та екологічні норми. ТОВ «Епіцентр-К» має оцінити свою екологічну практику, впровадити енергоефективність та відновлювані джерела енергії, а також врахувати вимоги споживачів, що змінюються, до екологічної відповідальності [35].

6. Конкурентне середовище: аналіз конкурентного середовища дозволяє оцінити діяльність конкурентів, їх стратегії та становище на ринку. Подібний

аналіз допомагає ТОВ «Епіцентр-К» розробити ефективну конкурентну стратегію, знайти конкурентні переваги та залучити цільову аудиторію.

7. Технологічний розвиток: Оцінка технологічного середовища дозволить ТОВ «Епіцентр-К» виявити нові технології, здатні покращити їх процеси, підвищити ефективність та конкурентоспроможність. Облік технологічних трендів, таких як онлайн-торгівля, мобільні програми та автоматизація, дозволить компанії бути в курсі інновацій та впроваджувати їх у свою діяльність.

8. Міжнародний контекст. Оцінка міжнародного середовища є важливою для компанії, яка має глобальні амбіції або бере участь у міжнародній торгівлі. Політичні, економічні та правові аспекти міжнародного ринку, тарифи та торговельні обмеження, культурні відмінності та споживчі звички інших країн – все це важливо для ТОВ «Епіцентр-К» при виборі стратегії розвитку та розширення своєї діяльності [44].

9. Економічна стабільність та фінансові ринки: оцінка стабільності фінансових ринків, курсів валют, процентних ставок, інфляції та інших фінансових показників важлива для планування фінансової стратегії, управління ризиками та залучення фінансових ресурсів ТОВ «Епіцентр-К».

10. Екологічні, соціальні та етичні фактори. Зростання уваги до проблем навколишнього середовища та соціальної відповідальності впливає на ділове середовище. Оцінка етичних та соціальних питань, таких як відносини зі співробітниками, ставлення до споживачів та громадську думку, стає для ТОВ «Епіцентр-К» важливим фактором при формуванні корпоративної культури та стратегії [47].

Ці оцінки факторів макросередовища допомагають ТОВ «Епіцентр-К» бути готовим до змін та впливу зовнішніх чинників на їхню діяльність. Це дозволяє компанії адаптуватися до змін у середовищі, приймати обґрунтовані стратегічні рішення та забезпечувати своє стабільне інноваційне зростання.

Оцінка вагомості потенційних чинників, що впливають на господарську діяльність підприємства наведена в табл. 2.3.

За даними табл. 2.2 спостерігається, що найбільший вплив на ТОВ «Епіцентр-К» здійснюють природні фактори. Оцінка ступеню їх впливу за десятибальною шкалою 10. Меншою мірою впливають соціально-культурні – 9 і демографічні фактори – 8,5.

Отже, як бачимо, всі вивчені чинники впливу бізнес-середовище істотно впливають діяльність ТОВ «Епіцентр-К». На діяльність ТОВ «Епіцентр-К» найбільше вплинули політичні чинники, потім правові, економічні, науково-технічні, демографічні, соціокультурні; Природні чинники займають найважливіше місце. Ефективність функціонування підприємств і закупівельних організацій у конкурентному середовищі багато чому визначається реалізацією основних елементів комплексу маркетингу. Співробітники відділу маркетингу для підприємства не беруть безпосередньої участі у виробничому процесі; до їхнього обов'язку входить формулювання концепції продукту, ефективного цінового плану, вибір найбільш привабливих каналів збуту продукції, а також використання системи маркетингових комунікацій для просування її кінцевого споживача.

2.2. Оцінка ефективності формування та розвитку інноваційного процесу на підприємстві

Оцінка ефективності формування та розвитку інноваційного процесу є важливим кроком для визначення успішності та ефективності інноваційної діяльності компанії. Для такої оцінки можуть використовуватись різні підходи та інструменти. Розглянемо основні аспекти, які слід враховувати в оцінці ефективності інноваційного процесу для підприємства:

[?] ефективність інновацій – одним із основних критеріїв оцінки є оцінка досягнення конкретних результатів у результаті інноваційного процесу. Це можуть бути нові продукти чи послуги, удосконалення процесів, підвищення прибутковості, підвищення конкурентоспроможності тощо. буд.

Для оцінки цих результатів можна використовувати аналіз фінансових показників, відгуків клієнтів та показників ринку [13, с. 79].

[?] витрати та бюджет – оцінка ефективності інноваційного процесу включає також аналіз витрат, пов'язаних з розробкою та впровадженням інновацій. Сюди можуть входити витрати на дослідження та розробки, найм спеціалістів, прототипування, маркетинг та рекламу інноваційного продукту. Порівняння витрат із отриманими результатами допоможе оцінити ефективність використання ресурсів.

[?] важливим аспектом є оцінка часу, необхідного для розробки та впровадження інноваційного продукту. Збільшення часу розробки може вплинути на конкурентоспроможність та успіх продукту над ринком. Оцінка відповідності фактичних термінів реалізації планів допоможе з'ясувати ефективність управління проектами [47].

[?] оцінка ефективності внутрішньої організації та комунікації також є важливим аспектом. Наявність чіткої структури, визначення ролей та обов'язків, а також ефективна взаємодія між різними відділами та зовнішніми зацікавленими сторонами сприяють успішному інноваційному процесу.

[?] впровадження змін та поінформованість – ефективність інноваційного процесу також залежить від того, наскільки успішно компанія реалізує зміни, що супроводжують інновації. Оцінка готовності персоналу до змін, рівень ухвалення інновацій співробітниками та усвідомлення їх важливості можуть бути показниками ефективності інноваційного процесу.

[?] конкурентні переваги – важливим аспектом є оцінка того, як інновації допомагають компанії отримати конкурентну перевагу на ринку. Це можуть бути унікальні технології, особливості продукту, удосконалення процесів, що виділяють компанію серед конкурентів та залучають клієнтів.

[?] взаємодія зі стейкхолдерами – оцінка співпраці та взаємодії зі стейкхолдерами, такими як клієнти, партнери, постачальники та інші зацікавлені сторони, допоможе визначити ефективність інноваційного

процесу. Це включає збір зворотного зв'язку, аналіз задоволеності і реалізацію пропозицій зацікавлених сторін [19].

Оцінка ефективності формування та розвитку інноваційного процесу на підприємстві ТОВ «Епіцентр К» допоможе виявити сильні та слабкі сторони інноваційної діяльності компанії. Це дозволить розробити стратегії подальшого вдосконалення та оптимізації інноваційного процесу, що сприятиме досягненню конкурентних переваг та результативності на ринку.

ТОВ «Епіцентр-К» використовує інновації для забезпечення зростання доходів, якщо звичні методи зниження витрат та реінжинірингу, диверсифікації, розширення ринку, злиття та поглинання, збільшення обсягів продажу неефективні. Цілями стратегічного управління інноваціями у ТОВ «Епіцентр-К» є: збільшення обсягів продажу, збільшення частки ринку, стабілізація тощо. Основні показники впровадження інновацій в ТОВ «Епіцентр-К» наведені в табл. 2.4.

Позитивний вплив на інноваційну активність підприємства відслідковуємо за рівнем організаційно-управлінської діяльності. З іншого боку, враховуючи потребу сфери збуту товарів, усе ж таки підприємство має проводити НДДКР та інші види робіт з більшою інтенсивністю, для утримання позицій на локальному, регіональному та світовому ринку, де виживають тільки інноваційно-активні ТОВ «Епіцентр-К». Для покращення ситуації, на нашу думку, доцільно заснувати власний науково-технічний центр, який би займався питаннями постійного вдосконалення діяльності ТОВ «Епіцентр-К» в організації збуту товарів (рис. 2.1).

Так, упродовж 2020–2022 рр. спостерігаємо збільшення загальних витрат на проведення інноваційних процесів ТОВ «Епіцентр-К» на 114,5 тис. грн, або на 27,18%. Також спостерігаємо зростання витрат на науково-дослідну діяльність на 93,4 тис. грн, або на 51,35%

На рис. 2.2 наведена динаміка основних показників, які характеризують ефективність впровадження інновацій у ТОВ «Епіцентр-К».

Так, упродовж 2020-2022 рр. спостерігаємо збільшення частки витрат на дослідження та розробки в обсязі витрат на проведення інноваційних процесів на 8,21%, що сталося у зв'язку зі зростанням витрат на проведення інноваційних процесів на 51,35%; частка поточних витрат на дослідження і розробки в загальному обсязі витрат на дослідження і розробки зросла на 4,88%, що відбулося у зв'язку зі збільшенням поточних витрат на дослідження і розробки на 46,71%. Натомість, протягом 2020-2022 рр. спостерігаємо скорочення частки капітальних витрат на дослідження і розробки в обсязі витрат на дослідження і розробки на 2,51%.

Інтенсивність проведення інноваційних процесів упродовж 2020-2022 рр. зросла (рис. 2.3).

Отже, упродовж 2020-2022 рр. спостерігаємо достатній рівень інноваційного потенціалу ТОВ «Епіцентр-К». Пріоритетним напрямом в умовах сучасного ринку є інноваційний розвиток підприємства. Важливим для ТОВ «Епіцентр-К» є проведення інноваційних заходів для посилення позицій підприємства в організації збуту товарів.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Ми поставили собі завдання обґрунтувати напрями вдосконалення системи управління інноваційним розвитком на підприємстві ТОВ «Епіцентр-К». Для цього буде проаналізовано ключові аспекти інноваційного процесу, організаційну структуру, комунікації, залучення персоналу та інші фактори, що впливають на ефективність управління інноваційним розвитком. До питань, що виникають у зв'язку з цим, входить розгляд поточного стану системи управління інноваційним розвитком ТОВ «Епіцентр-К», виявлення сильних сторін та областей, які потребують вдосконалення. Потім буде проведено аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів, що впливають на компанію з метою визначення можливих шляхів удосконалення системи управління інноваційним розвитком [20, с. 464].

Основними цілями є виявлення недоліків та слабких місць у системі інвестиційної підтримки управління інноваційним розвитком ТОВ «Епіцентр-К», а також розробка рекомендацій та стратегії щодо вдосконалення даної системи. Використовуючи методи аналізу та порівняння з кращими практиками галузі, ми зможемо запропонувати галузі покращень, які сприяють створенню більш інноваційної та конкурентоспроможної організаційної культури всередині підприємства. Наші дослідження мають велике значення для ТОВ «Епіцентр-К», оскільки відповідне вдосконалення системи управління інноваційним розвитком дозволить компанії зберегти конкурентні переваги, забезпечити стабільне зростання та успіх на ринку.

Організаційні інновації сприяють підвищенню ефективності ТОВ «Епіцентр-К» за рахунок розвитку прогресивних технологічних процесів та методів організації праці. Управлінські інновації є розвиток методів функціонування апарату управління, вдосконалення процесів і технологій управління. Організаційно-управлінські інновації спрямовані на розвиток

системи управління підприємством, а їх основною метою є підвищення операційної ефективності, вдосконалення підприємницької діяльності, підвищення конкурентоспроможності продукції. В даний час успішна діяльність та економічне зростання будь-якого підприємства тісно пов'язані з ефективністю інновацій, які підвищують рентабельність підприємства та дають йому значні переваги.

Ефективне управління інноваційним процесом здійснюється на основі сукупності фінансових, економічних, управлінських, технічних, організаційних, правових, моральних та психологічних інформаційних факторів та їх взаємозв'язку, що сприяє успішній реалізації інноваційної діяльності та підвищенню ефективності підприємства. Необхідною умовою ефективною реалізації та розвитку інноваційної діяльності на промислових підприємствах є забезпечення їх кваліфікованими кадрами; для цього необхідно розробити та впровадити систему навчання, що включає комплекс курсів, що дають знання різної глибини, вимог до співробітників та тестову систему перевірки знань.

Аналіз інноваційних процесів, що реалізуються на інноваційно-орієнтованих підприємствах України, дозволив виявити деякі проблеми, характерні для діяльності ТОВ «Епіцентр-К». Основною проблемою впровадження системи управління інноваційним процесом на підприємстві ТОВ «Епіцентр-К» є безсистемність та неузгодженість процесів, пов'язаних із контролем запровадження інновацій.

Для вдосконалення системи управління інноваційним процесом на підприємстві ТОВ «Епіцентр-К» можна рекомендувати мінімізувати контрольні функції за рахунок скорочення контролю стадій процесу з п'яти до двох стадій, що забезпечить швидше надання доступу до інновацій з подальшим можливим коригуванням даних. за результатами контролю на найважливіших етапах: ресурси, ефективність реалізації (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Напрями вдосконалення системи управління інноваційним процесом ТОВ «Епіцентр-К» на основі оптимізації кількості функцій контролю

Поточна ситуація щодо реалізації процесу впровадження інновацій	Пропонована мінімізація кількості контрольних функцій в процесі впровадження інновацій
<ol style="list-style-type: none"> 1. Прийняття рішення щодо впровадження інновації. 2. Підготовка документів по впровадженню інновацій. 3. Контроль (на рівні документів). 4. Підготовка резервів ресурсів для впровадження інновацій. 5. Контроль (на рівні ресурсів). 6. Організація впровадження інновацій. 7. Контроль (на рівні організації). 8. Організація надання доступу до інновації споживачів. 9. Контроль (на рівні реалізації). 10. Коригування даних про надання доступу споживачам до інновації. 11. Контроль (на рівні доступу). 12. Розрахунок вартості інноваційної продукції (послуг) та інших маркетингово-збутових параметрів. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прийняття рішення щодо впровадження інновації. 2. Підготовка документів по впровадженню інновацій. 3. Підготовка резервів ресурсів для впровадження інновацій. 4. Контроль (на рівні ресурсів). 5. Організація впровадження інновацій. 6. Організація надання доступу до інновації споживачів. 7. Контроль (на рівні реалізації). 8. Коригування даних про надання доступу споживачам до інновації. 9. Розрахунок вартості інноваційної продукції (послуг) та інших маркетингово-збутових параметрів.

Джерело: авторський підхід.

Слід зазначити, що основними перевагами пружинно-орієнтованого управління інноваційною діяльністю на підприємстві ТОВ «Епіцентр-К» є націленість такого управління на кінцевий результат, підвищення ефективності та результативності підприємства у досягненні поставленої мети. Враховуючи проаналізовані в роботі переваги та обмеження його застосування, доцільно поширення даного підходу у практиці управління інноваційною діяльністю ТОВ «Епіцентр-К», що дозволить забезпечити конкурентоспроможність підприємства за рахунок підвищення ефективності виробництва за рахунок впровадження інновацій із більшою економією ресурсів та більш ефективним контролем. Їх використання, чітка архітектура та послідовність дій при розробці, впровадженні та розповсюдженні інновацій.

У сучасних умовах основними тенденціями розвитку торгівельної галузі України є глобалізація, концентрація капіталу, посилення конкуренції, посилення інформаційного впливу на всіх суб'єктів ринку, що вимагає від ТОВ "Епіцентр-К" приділяти пильну увагу ефективному використанню інноваційних технологій. потенціал, який може забезпечити субекономічні лідируючі позиції на ринку. Аналіз практики впровадження вдосконалення системи управління інноваційними процесами ТОВ «Епіцентр-К» у торговельній галузі дозволяє узагальнити найпоширеніші помилки при плануванні та їх реалізації, у тому числі: відсутність чіткого взаємозв'язку між стратегічними цілями «Епіцентру»-К ТОВ та цілі інноваційних проєктів; слабка чи відсутня формалізація процесів управління проєктами розвитку (регламенти, методи тощо); відсутність ефективної комунікації та інформування персоналу ТОВ «Епіцентр-К» про зміст та цілі змін; неготовність співробітників до масштабу та глибини перетворень у ході реалізації проєкту; невиправдано оптимістичні оцінки керівництва щодо темпів їх реалізації та необхідного ресурсного забезпечення; наявність загального бюджету поточної діяльності та розвитку ТОВ «Епіцентр-К», що не дозволяє розмежувати інноваційну діяльність від операційної; неврахування всіх ризиків.

Організаційне та економічне забезпечення програми модернізації інноваційного процесу на підприємстві ТОВ «Епіцентр-К» є важливим аспектом успішної реалізації інноваційних рішень та досягнення стратегічних цілей компанії. Цей процес включає розробку та впровадження ефективних організаційно-економічних механізмів, які допоможуть забезпечити необхідні ресурси, фінансування та управління інноваційним розвитком [28, с. 74]. Розглянемо докладніше організаційно-економічні аспекти забезпечення програми модернізації інноваційного процесу на підприємстві ТОВ «Епіцентр-К»:

першим кроком організаційно-економічного забезпечення програми модернізації інноваційного процесу є розробка стратегії, що визначає основні

цілі, завдання та напрямки модернізації. Сюди входить аналіз поточного стану, визначення пріоритетів, постановка конкретних цілей та планування дій для досягнення цих цілей;

організаційне забезпечення потребує залучення необхідних ресурсів для реалізації програми модернізації. Це може бути фінансові ресурси, людський капітал, технічні засоби, інформаційні ресурси та інші необхідні активи. Щоб забезпечити ресурси, компанія може використати свої фінансові ресурси, залучати кредити, залучати інвесторів чи шукати гранти та підтримку з боку державних установ;

фінансове планування та контроль – ефективне фінансове планування та контроль є необхідними елементами організаційно-економічного забезпечення програми модернізації інноваційного процесу. Це включає розробку бюджету, визначення джерел фінансування, встановлення показників ефективності, відстеження витрат і оцінку результатів. Регулярний моніторинг та аналіз фінансових показників дозволить компанії своєчасно реагувати на зміни та коригувати стратегію модернізації;

у процесі модернізації інноваційного процесу виникають різні ризики, які можуть вплинути успіх програми. Організаційно-економічне забезпечення має включати управління ризиками, виявлення потенційних загроз та вжиття заходів щодо їх запобігання та мінімізації. Для цього необхідний аналіз ризиків, розробка планів контролю, створення резервів та залучення експертів для управління ризиками;

організаційна структура та комунікації – ефективна організаційна структура та механізми комунікації є важливими елементами організаційно-економічного забезпечення програми модернізації інноваційного процесу. Створення внутрішніх команд, відповідальних за реалізацію програми, розподіл обов'язків та налагодження каналів зв'язку сприятиме ефективному управлінню процесом модернізації;

для ефективного організаційно-економічного забезпечення програми модернізації інноваційного процесу важлива наявність системи моніторингу

та оцінки. Сюди входить вимір та аналіз ключових показників ефективності, результативності та впливу модернізації на підприємство. Моніторинг дозволить своєчасно виявити проблеми, дізнатися про успішні практики та скоригувати стратегію модернізації;

навчання та розвиток персоналу – для успішної реалізації програми модернізації інноваційного процесу потрібна наявність кваліфікованого та мотивованого персоналу. ТОВ «Епіцентр-К» має надати можливості для навчання, розвитку та підвищення кваліфікації співробітників, щоб вони були готові впроваджувати інноваційні рішення та використовувати нові технології;

взаємодія із заінтересованими сторонами, такими як клієнти, партнери, постачальники та громадські організації, є важливою складовою організаційно-економічного забезпечення програми модернізації. Кооперація та партнерство допоможуть у впровадженні інноваційних рішень, отриманні доступу до нових ринків та ресурсів, а також підтримці соціальної відповідальності підприємства [36, с. 630].

Інновації породжують позитивні структурні зміни в економіці та суспільстві, сприяють підвищенню продуктивності економіки, посилюють її конкурентоспроможність у глобальному середовищі з економіками інших країн світу та забезпечують стійкі темпи зростання у довгостроковій перспективі. В Україні вже багато років немає ефективної інноваційної стратегії, яка була б визнана та підтримана всіма категоріями вітчизняних інноваторів та експертною спільнотою. Сьогодні війна може остаточно поховати існуючі залишки науки та інновацій у промисловому середовищі. Але це творить нові можливості.

Використовуючи наведені пропозиції щодо вдосконалення системи управління інноваційними процесами ТОВ «Епіцентр-К» у торгівельній галузі, спрогнозуємо витрати на проведення інноваційних процесів ТОВ «Епіцентр-К» з використанням лінійного тренду (рис. 3.2).

Відповідно до даних рис. 3.2 лінійний тренд витрат на впровадження програми вдосконалення системи управління інноваційним процесом ТОВ «Епіцентр-К» матиме такий вигляд: $y = 57,25x + 364,23$. Звідси можна провести розрахунок запланованих витрат на проведення інноваційних процесів ТОВ «Епіцентр-К»:

$$y_{2023} = 57,25 \cdot 4 + 364,23 = 593,23 \text{ тис. грн.};$$

$$y_{2024} = 57,25 \cdot 5 + 364,23 = 650,48 \text{ тис. грн.};$$

$$y_{2025} = 57,25 \cdot 6 + 364,23 = 707,73 \text{ тис. грн.}$$

Отже, упродовж 2023-2025 рр. планується зростання витрат на проведення інноваційної діяльності ТОВ «Епіцентр-К» на 114,5 тис. грн або на 19,3%. Для успішного впровадження програми вдосконалення системи інвестиційного забезпечення я інноваційним розвитком ТОВ «Епіцентр-К» має враховувати загальнодержавні принципи інноваційної діяльності, визначені чинним законодавством та дотримуватись напрямів удосконалення системи управління інноваційним процесом ТОВ «Епіцентр-К», що дозволить реалізовувати інноваційні програми без значних витрат та втрат.

ВИСНОВКИ

Під інноваційним розвитком підприємства доцільно розуміти стійкі зміни внутрішніх властивостей підприємства, які викликаються впровадженням інновацій та викликають такі зміни його функціональних властивостей, внаслідок яких відбувається збільшення економічного потенціалу підприємства з подальшою реалізацією його додаткових економічних можливостей, набутих підприємством.

Отримання інформації про загальний рівень інноваційного розвитку підприємства потребує наступних дій: вибору критеріального показника економічного розвитку підприємства; 2) виділення у загальному збільшенні значення критеріального показника економічного розвитку підприємства тієї його частини, що визначається саме розвитком підприємства, а не будь-якими іншими факторами, не пов'язаними із зростанням економічного розвитку підприємства. потенціал підприємства; 3) виділення у ростовому значенні критеріального показника економічного розвитку підприємства, що визначається саме його розвитком, тієї його частини, яка утворилася внаслідок здійснення суб'єктом господарювання інноваційної діяльності; 4) виділення у збільшенні значення критеріального економічного розвитку підприємства в результаті реалізації інноваційної діяльності стабільної його частини, яка не матиме тенденції до зниження. Рівень інноваційного розвитку

підприємств багато в чому залежить від того, наскільки їм вдасться подолати перешкоди, що виникають на заваді цього розвитку.

Таких перешкод досить багато і їх можна згрупувати за різними критеріями, зокрема, щодо: змісту інновацій, які передбачається запровадити на підприємстві; за способом придбання інновацій; за стадіями інноваційного процесу; щодо об'єктивності причин, що викликають перешкоди; якщо можливо, подолайте їх; складністю подолання бар'єрів; характером причин, що викликають відповідні бар'єри. Подальші дослідження вимагають встановлення глибших зв'язків між перешкодами на шляху інноваційного розвитку підприємств і рівнем такого розвитку.

Визначено основні поняття та особливості управління інноваційним процесом на підприємстві у нестабільному ринковому середовищі. Слід зазначити, що інноваційний процес – це реалізація багатогранної, активної та відкритої діяльності, що підвищує попит, що генерує економічне зростання і покращує якість трудового життя за рахунок створення та впровадження ідей і технологій, що раніше не існували.

Вивчено методологічні засади формування організаційного механізму управління інноваційним процесом на підприємстві. Організаційні інновації охоплюють нові методи та форми організації всіх видів діяльності підприємств та інших частин громадського виробництва (організаційні структури управління сферами науки та виробництва, форми організації різних видів виробництва та колективної праці); економічні - методи економічного управління наукою та виробництвом за допомогою реалізації функцій прогнозування та планування, фінансування, ціноутворення, мотивації та винагороди, оцінки результатів діяльності; соціальні – різні форми активізації людського чинника (професійна підготовка та підвищення кваліфікації кадрів, насамперед керівного складу всіх рівнів; стимулювання творчої активності; покращення умов та постійна підтримка високого рівня безпеки праці; охорона здоров'я та охорона навколишнього середовища; творення). комфортних умов проживання тощо); юридичний – нові та змінені

закони та різні нормативні документи, що визначають та регулюють всі види діяльності підприємств та організацій.

Дано загальну характеристику галузі та дослідження складових інноваційного розвитку підприємства ТОВ «Епіцентр-К». Варто зазначити, що ТОВ «Епіцентр-К» є абсолютним лідером роздрібного ринку України, одним з найбільших гравців роздрібного ринку в цілому, а також одним з найбільших агрохолдингів країни. Слід зазначити, що найбільше впливають на ТОВ «Епіцентр-К» надають природні чинники. Оцінка ступеня їхнього впливу за десятибальною шкалою – 10. Найменшою мірою впливають соціокультурні фактори – 9 та демографічні фактори – 8,5.

Здійснював організаційно-економічний супровід програми модернізації інноваційного процесу на підприємстві ТОВ «Епіцентр-К». Організаційно-економічне вдосконалення системи управління інноваційним процесом у ТОВ «Епіцентр-К» є процесом послідовної реалізації певних етапів з метою прийняття управлінського рішення щодо її формування. Слід зазначити, що процес удосконалення системи управління інноваційним процесом можна вивчати у розрізі основних функцій управління ТОВ «Епіцентр-К».

Проведено оцінку ефективності реалізації програми вдосконалення системи управління інноваційними процесами та прогнозу оцінку розвитку ТОВ «Епіцентр-К». Слід зазначити, що протягом 2023–2025 років Епіцентр планує збільшити витрати на інноваційну діяльність на 114,5 тис. грн. чи 19,3%. Для успішної реалізації програми вдосконалення системи управління інноваційним процесом ТОВ «Епіцентр-К» необхідно враховувати національні принципи інноваційної діяльності, визначені чинним законодавством, та дотримуватись напрямків щодо вдосконалення системи управління інноваційним процесом ТОВ «Епіцентр-К», які дозволять реалізувати інноваційні програми без істотних витрат та втрат.

Схожість

Джерела з Інтернету

765

1	http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/9.pdf	16 джерел	2.64%
2	https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/15269/1/%d0%9f%d1%80%d0%be%d1%86%d0%b5%d1%81_%d1%96%с	47 джерел	2.38%
3	https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/1316/dysertacijayemelyanovoyunasayt.pdf	2 джерела	1.75%
4	http://www.agrosvit.info/pdf/16_2021/10.pdf	2 джерела	1.57%
5	https://www.researchgate.net/publication/364255065_INFORMACIJA_SKLADOVA_DIAGNOSTIKI_LOGISTICNOI_DIALN	3 джерела	0.8%
7	https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/24756/1/confernece_papers_tom1.pdf	72 джерела	0.73%
8	https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/2722/1/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%с	4 джерела	0.49%
9	https://ukrreferat.com/chapters/shpory/ekonomika-pidpriemstva-shpargalka-9.html	33 джерела	0.47%
10	http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/31405/1/17.PDF		0.47%
11	https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/25084/1/Sherstiu_k_magistr.pdf	42 джерела	0.45%
13	https://vkursi.pro/pp/kved/c/189		0.4%
14	http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/13564/1/%d0%9f%d0%b0%d0%bd%d0%b0%d1%81%d1%8e%с	3 джерела	0.38%
15	https://www.fg.gov.ua/storage/files/10_1633528254.xlsx	29 джерел	0.36%
16	https://nadoest.com/pidpriemstvo-v-suchasnij-sistemi-gospodaryuvannya-stor-8	4 джерела	0.36%
18	https://vkursi.pro/card/rov-svitanok-32217857	11 джерел	0.31%
20	https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/download/806/825		0.28%
22	https://www.spfu.gov.ua/userfiles/files/pryvatt%20%2808_01_2020%20PUBLIC%29%281%29.xlsx	19 джерел	0.25%
23	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/47033/1/%D0%9C%D0%90%D0%A0%D0%A7%D0%A3%D0%9A%20%D0%84.%D...		0.25%
24	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80237		0.24%
25	https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8440/25%20d1%82%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%bd%d1%...		0.23%

26	https://shron1.chtyvo.org.ua/Mamoian_Serhii/Reformy_finansovoi_systemy_druhoi_polovyny_KhKh_pochatku_KhKh	10 джерел	0.22%
27	https://ua-referat.com/uploaded/1-oglyad-literaturi-5-2-organizacijno-ekonomichna-harakteristi/index1.html		0.22%
28	https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/academicdepartment/kafedra-pidpryemnyctva-i-prava/zvitnaupapip202	36 джерел	0.22%
29	http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2020/45-2020/45_2020.pdf	10 джерел	0.21%
30	https://economic-bulletin.com/index.php/journal/article/download/8/6		0.21%
32	http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/39770	8 джерел	0.21%
33	http://buhoblic.puet.edu.ua/files/lic2020/syl-a23.pdf	2 джерела	0.2%
34	https://pl.uu.edu.ua/author/pl/page/17	2 джерела	0.2%
35	https://www.inter-nauka.com/uploads/public/170193702563.pdf	2 джерела	0.2%
36	http://ndibv-building.com.ua/index.php/Building/issue/download/8/PDF4	3 джерела	0.2%
37	http://archive.inenbiol.com.ua:8080/ntb/ntb7/92.pdf	33 джерела	0.19%
39	http://7000.kiev.ua/?s=card%2F27191	30 джерел	0.19%
40	https://nadoest.com/zagalena-harakteristika-roboti-aktualeniste-temi	23 джерела	0.18%
42	http://library.mdu.edu.ua/Documents/Praci%20vukladachiv/Fakultet_ekonomiku/kafedra_obliku_ta_ekonomichnog	2 джерела	0.18%
43	https://pl.uu.edu.ua/kafedra_socialjnoi_roboti-2/naukova_robota	12 джерел	0.18%
44	https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a5aa46ad-d2e2-47b9-8510-9c07002d44ff/content	2 джерела	0.18%
45	http://vmurol.com.ua/upload/Istoriya%20i%20zdobutki_Osobisti%20zdobutki/Disertatsii/Kandidatski/Danilyuk_T_I.d	24 джерела	0.18%
46	http://abstracts.donnu.edu.ua/article/download/2864/2903	3 джерела	0.17%
47	https://mydisser.com/en/catalog/view/45/761/10807.html	2 джерела	0.17%
48	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/92321	10 джерел	0.17%
49	https://prozorro.gov.ua/edr/md5:e01b1736bbb6c914bb08e34da8aeb1f3	10 джерел	0.16%
50	https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/52635/1/%d0%a4%d0%a2%d0%9c%d0%9b_2021_073_%d0%91%d0%be%d1%80%d0%b...		0.16%

52	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9881/1/%d0%94d0%b8d0%bf%d0%bb%d0%be%d0%bc_%d0%9a%d0...	0.14%
53	https://knote.edu.ua/file/MzExMg==/b6e9a73fb66e6ea38990597e39336c41.pdf	5 джерел 0.14%
54	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91868	0.14%
55	https://mspu.gov.ua/storage/app/sites/17/NPA/8-zu-pro-derzhavnu-promislovu-politiku-red-280421.docx	2 джерела 0.12%
56	https://jarch.donnu.edu.ua/article/download/13503/13409	10 джерел 0.12%
57	http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/32562/1/%D0%91%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B0%28%D0...	0.12%
58	https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/57683/1/%d0%a4d0%a2d0%9c%d0%9b_2022_073_%d0%9b%d0%b8d1%82%d0%b...	0.12%
59	http://7000.kiev.ua/?s=card%2F28226	0.12%
63	http://kursak.net/analiz-pributkovosti-pokaznikiv-rentabelnosti-ta-sposobi-%d1%97x-pidvishhennya-v-agrarnomu-pid	20 джерел 0.11%
64	http://zavantag.com/docs/531/index-1649304.html	30 джерел 0.11%
65	https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/8029/1/%d0%9c%d0%b0d1%80d0%b8d0%bd%d0%b0%20d	2 джерела 0.11%
66	https://ombudsman.gov.ua/ua/all-news/pr/socz%D1%96alno-ekonom%D1%96chnogo-rozvitku-ukra%D1%97ni-vikliki	16 джерел 0.1%
67	https://opendatabot.ua/c/40716024	26 джерел 0.1%
68	http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/1563	4 джерела 0.1%
69	http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3731/1/Ekonomika%20pidpriemstv_konspekt.pdf	0.1%
70	http://vlp.com.ua/files/42_0.pdf	0.09%
71	http://www.vtei.com.ua/doc/2023/vatra2004/zb1_1561.pdf	3 джерела 0.09%
72	https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/issue/download/3/3	2 джерела 0.09%
73	http://eKhSUIR.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/11493/Petrashchuk_FUPhJ_2020%202_1595569150%20d0%be	25 джерел 0.09%
74	https://studgorodok.khai.edu/assets/files/novini/2024/konferenciya_hai_601_18-19_01_2024.pdf	0.09%
75	http://manhole.nmetau.edu.ua/file/chastina_1_2020.pdf	30 джерел 0.09%
76	http://ivakhnenkovaudit.info/ivakhnenkovDoctOfSciences.pdf	8 джерел 0.08%

78	http://www.nua.kharkov.ua/images/stories/Kafedri/Kaf_Ekonomiki_Predpriyatiya/metod_obespechenie/Strokovich/Cstrategiy_p...	0.08%
79	http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/30921/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B...	3 джерела 0.08%
80	https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2019/03/tezy_2016_ch3.doc	2 джерела 0.08%
81	https://theses.oa.edu.ua/DATA/2493/%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%...	5 джерел 0.08%
82	https://elibrary.ivinas.gov.ua/665/1/apmv_2010_094_02.pdf	0.08%
83	http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/2617/%d0%9a%d0%b2%d0%b0%d0%bb%d1%96%d1%84%d1%96...	0.08%
84	https://studizba.com/files/show/doc/35979-10-30398.html	16 джерел 0.08%
85	http://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/2510/simple-search?filtername=subject&filterquery=%D1%84%D1%96%...	11 джерел 0.08%
86	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/2826/2/%d0%9c%d0%b0%d1%82%d0%b5%d1%80%d1%96...	9 джерел 0.08%
87	https://ir.library.knu.ua/server/api/core/bitstreams/61762d54-a87d-434e-a632-0bd10dfcd4d8/content	0.08%
88	http://nbuviap.gov.ua/images%5Cukraine%5C2016%5Cukr8.pdf	3 джерела 0.08%
89	https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/1000/chastynai.pdf	0.08%

Джерела з Бібліотеки

87

6	Студентська робота	ID файлу: 1015251199	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.79%
12	Студентська робота	ID файлу: 1015857303	Навчальний заклад: Open International University of Hu	17 Джерела 0.41%
17	Студентська робота	ID файлу: 1015972775	Навчальний заклад: Open International University of Hu	2 Джерела 0.31%
19	Студентська робота	ID файлу: 1016029760	Навчальний заклад: Open International University of Hu	2 Джерела 0.3%
21	Студентська робота	ID файлу: 1016003848	Навчальний заклад: Open International University of Hu	2 Джерела 0.27%
31	Студентська робота	ID файлу: 1014541507	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.21%
38	Студентська робота	ID файлу: 1015883384	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.19%
41	Студентська робота	ID файлу: 1015256001	Навчальний заклад: Open International University of Hu	20 Джерела 0.18%
51	Студентська робота	ID файлу: 1015890085	Навчальний заклад: Open International University of Hu	3 Джерела 0.15%

60	Студентська робота	ID файлу: 1015759556	Навчальний заклад: Open International University of Hu	13 Джерело	0.11%
61	Студентська робота	ID файлу: 1010616898	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.11%
62	Студентська робота	ID файлу: 1008709460	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.11%
77	Студентська робота	ID файлу: 1013449518	Навчальний заклад: Open International University of Hu	23 Джерело	0.08%